I. AANTEKENINGEN

Evaluatie van de actiepunten van de vorige keer:

Nieuwe actiepunten:

1.1. EFFECTIEVE INSTRUCTIE

A. ACHTERGROND

Het model 'Effectieve Instructie' (ook wel genoemd 'Directe Instructie') biedt veel mogelijkheden om bij de instructie differentiatie toe te passen. Bij dit model worden vijf verschillende fasen onderscheiden: dagelijkse terugblik, presentatie, begeleide (in)oefening, individuele verwerking en de periodieke terugblik. (Zie Hoofdstuk 1 van het algemene deel: De checklist uit bijlage 2 kan goede diensten bewijzen bij observaties, collegiale consultatie, klassenbezoeken e.d. In bijlage 3 worden de vijf fasen nader uitgewerkt.) Daarnaast krijgen fase-overstijgende activiteiten ook aandacht.
Onderstaand een illustratief voorbeeld van de begeleide (in)oefening, het hart van de Effectieve Instructie. Een voorbeeld uit de praktijk van een standaardles. Deze fase biedt immers heel veel mogelijkheden om gedifferentieerd les te geven.

> *De leerkracht gaat instructie geven aan een groep van 24 leerlingen over een bepaald rekenonderdeel.*
> *Twee leerlingen uit het vierde niveau hebben de uitleg niet nodig en gaan direct een (gecompact) deel van de rekenstof maken. Daarna gaan zij verder met hun individuele opdrachten.*
> *Eén leerling heeft een Aangepaste Leerroute (niveau 1) en heeft zijn eigen rekenwerk.*
> *De leerkracht gaat met de andere 21 leerlingen aan de slag. Hij legt het rekenprobleem uit, stelt veel vragen, lost samen met de leerlingen enkele vraagstukjes op en peilt dan de stand van zaken. Wie het begrijpt mag aan het werk. Twaalf leerlingen beginnen met hun taak.*
> *Met het restant van negen leerlingen doet de leerkracht nog een instructieronde. Samen oefenen zij weer enkele vraagstukjes, waarna weer wordt gepeild wie het begrijpt. Zes leerlingen begrijpen het nu en gaan aan het werk.*
> *De laatste drie leerlingen gaan met de leerkracht aan de instructietafel zitten en krijgen een verdiepte instructie. Na enige tijd gaan ook zij aan het werk. De leerkracht gaat nu de rijen langs om zo nodig individuele hulp te geven.*

Bovenstaande spreekt als illustratie voor zichzelf. Het gaat hier om: een goede vorm van gedifferentieerde instructie. De toepassing van het model is niet bedoeld als een star harnas, maar als een flexibel instrument om een goede instructie te geven.
Dit instructiemodel is zeer geschikt voor het aanleren van vaardigheden die zich goed laten structureren, zoals rekenlessen en bepaalde taallessen. (Zoals bleek uit een studie van Vernooij uit 2006.)

B. BEGINSITUATIE
(Wat is de huidige stand van zaken? Pluspunten en werkpunten.)

_____

_____

_____

C. KIJKWIJZER EFFECTIEVE INSTRUCTIE
(voor nulmeting, klassenbezoek e.d.)

		winstpunt		werkpunt	actiepunt
1e fase: Dagelijkse terugblik					
	1.1. De lkr. geeft een samenvatting van voorgaande stof	+	±	-	
	1.2. De lkr. bespreekt eventueel correctie of huiswerk	+	±	-	
	1.3. De lkr. haalt zo nodig de benodigde voorkennis op	+	±	-	
2e fase: Presentatie					
	2.1. De lkr geeft kort lesdoelen aan en het lesoverzicht	+	±	-	
	2.2. De lkr. geeft onderwijs in kleine stapjes	+	±	-	
	2.3. De lkr. geeft veel voorbeelden	+	±	-	
	2.4. De lkr. gebruikt handelingswijzers en/of modellen	+	±	-	
	2.5. De lkr. vermijdt uitweidingen	+	±	-	
	2.6. De lkr. geeft een samenvatting van de hoofdzaken	+	±	-	
	2.7. De lkr. gaat na of de meeste lln de stof begrijpen	+	±	-	
3e fase: Begeleide (in)oefening					
	3.1. De lkr. geeft veel opdrachten/oefenmomenten	+	±	-	
	3.2. De lkr. gebruikt veel interactie (w.o. procesvragen)	+	±	-	
	3.3. De lkr. zorgt voor hoge successcores	+	±	-	
	3.4. De lkr. peilt of de leerlingen de stof begrijpen	+	±	-	
	3.5. De lkr. oefent tot voldoende leerlingen het begrijpen	+	±	-	
	3.6. De lkr. gebruikt differentiatie in instructie	+	±	-	
4e fase: Individuele verwerking					
	4.1. De lkr zorgt dat alle lln direct kunnen beginnen	+	±	-	
	4.2. De lkr zorgt voor ononderbroken verwerkingsfase	+	±	-	
	4.3. De lkr laat weten dat het werk wordt gecorrigeerd	+	±	-	
	4.4. De lkr gebruikt differentiatie in verwerking	+	±	-	
	4.5. De lkr gebruikt het oranje stoplicht (samenwerken)	+	±	-	
5e fase: Afsluiting					
	5.1. De lkr geeft duidelijk het eind van verwerking aan	+	±	-	
	5.2. De lkr. peilt de opbrengsten inhoudelijk	+	±	-	
	5.3. De lkr evalueert wederzijds de les	+	±	-	
	5.4. De lkr sluit de les duidelijk af	+	±	-	

D. DOEL VAN DEZE BOUWSTEEN
(Wat willen we bereiken?)

1. Alle teamleden kennen de uitgangspunten van de 'Effectieve Instructie'.
2. Alle teamleden gebruiken de 'Effectieve Instructie' in hun groep.
3. Er is een kijkwijzer 'Effectieve Instructie' die gebruikt wordt bij klassenbezoeken.
4. Er is een visiedocument 'Effectieve Instructie' met daarin de gemaakte afspraken.
5. _____
6. _____

E. INDICATOREN
(waaruit blijkt dat we ons doel bereikt hebben?)

Vanuit de hiervoor beschreven theorie en het hierboven verwoorde doel operationaliseren wij tot de volgende indicatoren:
1. Er is een schoolspecifiek visiedocument 'Effectieve Instructie'.
2. Er is een kijkwijzer voor de klassenbezoeken en individueel gebruik.
3. De teamleden zijn in staat om bewust te kiezen voor de inzet van het model 'effectieve instructie'.
4. De teamleden zijn in staat om op een juiste wijze dit model toe te passen.
5. _____
6. _____
7. _____

F. WERKAFSPRAKEN
1. De volgende teamleden fungeren als commissie 'Effectieve Instructie':_____
2. Deze commissie schrijft een beknopt visiedocument 'Effectieve Instructie'. (Hierbij wordt gebruik gemaakt van de informatie uit het Algemeen deel.)
3. Deze commissie schrijft voor de volgende vergadering een voorstel voor een schoolspecifieke 'Kijkwijzer Effectieve Instructie'.
4. _____
5. _____
6. _____

G. TIJDSPLANNING

_____

_____

H. EVALUATIE & BORGING

1. In week .... vullen alle teamleden opnieuw de kijkwijzer in en benoemen hun werkpunten. (Of: middels klassenconsultaties worden de kijkwijzers ingevuld en ingezameld.)
2. De commissie zorgt voor tijdige verspreiding, inzameling en verwerking.
3. De commissie stelt op basis van de verwerking een korte notitie op met aanbevelingen. Hierbij wordt de eerste meting meegenomen en de ontwikkeling beschreven.
4. Deze notitie wordt besproken tijdens de eerstvolgende teamvergadering. Hieruit kunnen desgewenst beleidsvoornemens of scholingsafspraken geformuleerd worden.